

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ympäristönäkökohtien ja kestävän kehityksen sisällyttäminen kehitysyhteistyöpolitiikkaan Kokonaisvaltaisen strategian osatekijät”

(2001/C ===/18)

Komissio päätti 18. toukokuuta 2000 Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta ”Ympäristönäkökohtien ja kestävän kehityksen sisällyttäminen kehitysyhteistyöpolitiikkaan Kokonaisvaltaisen strategian osatekijät”.

Asian valmistelusta vastannut ”ulkosuhteet”-jaosto antoi lausuntonsa 10. lokakuuta 2000. Esittelijä oli Lutz Ribbe ja apulaisesittelijänä toimi José Ignacio Gafo Fernández.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 376. täysistunnessaan (lokakuun 19. päivänä 2000 pidetyssä kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 83 ääntä puolesta ja 6 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Amsterdamin sopimuksen 177 artiklan mukaan kestävän kehityksen edistäminen on yksi yhteisön kehitysyhteistyön päätavoitteista.

1.2. Eurooppa-neuvosto korosti Cardiffissa kesäkuussa 1998 pitämässään kokouksessa, että on tärkeää sisällyttää ympäristönäkökohdat ja kestävä kehitys kaikkeen yhteisön politiikkaan ja antoi kaikkien neuvoston kokoonpanojen tehtäväksi laatia omat yhdentämisstrategiansa.

1.3. Komission tiedonanto ”Ympäristönäkökohtien ja kestävän kehityksen sisällyttäminen talous- ja kehitysyhteistyöpolitiikkaan – Kokonaisvaltaisen strategian osatekijät”⁽¹⁾ on nähtävä tämän yhdentämisstrategian puitteissa.

1.4. Komitea on huomioinut kehitysneuvostossa 11. marraskuuta 1999 sekä 18. toukokuuta 2000 käydyt keskustelut sekä komission tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille aiheesta ”Euroopan yhteisön kehitysyhteistyöpolitiikka”⁽²⁾.

2. Yleistä

2.1. Komitea pitää komission esittämiä asiakirjoja tervetulleina, sillä ne osoittavat komission pyrkivän toteuttamaan Amsterdamin sopimuksessa ja Cardiffin huippukokouksessa asetetut velvoitteet. Toiseksi ne osoittavat komission pitävän kysymystä erittäin tärkeänä alana, jolla on vielä paljon korjaamista vaativia puutteita.

2.2. Komissio toteaa aivan oikein useaan otteeseen niin nyt käsiteltävänä olevassa tiedonannossaan kuin yleisessä kehitysyhteistyöpolitiikkaa koskevassa asiakirjassaan⁽²⁾, että kansalaisyhteiskunnalla on tulevaisuudessa tehtävissä ratkaisevan

tärkeä rooli. Tältä kannalta katsottuna komitea pitää valitettavana sitä, että komiteaa järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan edustajana on tähän saakka kuultu vain osittain komission suunnitelmissa. Komitea huomauttaa komissiolle, neuvostolle ja parlamentille, että komitean panos tämän tärkeän politiikan kehittämiseksi voi olla merkityksenkäs vain, mikäli sitä ei kuulla ainoastaan yksittäisistä asioista ja yksittäisistä asiakirjoista, vaan se voi osallistua kehitysyhteistyöpolitiikan kehittämisprosessiin kokonaisuudessaan. Komitea pyytää komissiota täsmentämään, kuinka se aikoo tulevaisuudessa ottaa komitean mukaan talous- ja kehitysyhteistyöpolitiikan kehittämiseen.

2.3. Komitea pitää nykyistä kokonaistilannetta huolestuttavana. Komitea toteaa, etteivät useimmat teollisuusmaat edelleenkään noudata jo 24. lokakuuta 1970 YK:n yleiskokouksessa antamaansa ja sen jälkeen useasti toistamaansa lupausta käyttää vähintään 0,7 prosenttia bruttokansantuotteestaan kehitysapuun. Tällä hetkellä kehitysyhteistyöhön käytään keskimäärin vain 0,23 prosenttia bruttokansantuotteesta.

2.4. Köyhien ja rikkaiden välinen kuilu kasvaa edelleen. Noidankehä, jossa monet kehitysmaat ovat ja jota puutteellisesti on kuvattu sanoilla talouden alikehittyneisyys, köyhyys, alhainen koulutustaso, väestönkasvu ja puutteellinen ympäristönsuojelu, on jo kauan ollut tiedossa ja myös teollisuusmaiden hyvin tuntema. Tätä noidankehää ei tähän mennessä ole pystytty katkaisemaan – osaksi myös siitä syystä, että poliittinen tahto siihen on puuttunut.

2.5. Ympäristötilanne on eri kehitysmaissa ja niiden eri alueilla luonnollisestikin hyvin erilainen, joten yleistyksiä ei voida esittää. Tilanne on kuitenkin usein katastrofaalinen: monilta ihmisiltä puuttuu puhdasta juomavettä, jätevesien käsittely (ja sen seurauksena usein hygienia) on puutteellista,

⁽¹⁾ KOM(2000) 264 lopullinen.

⁽²⁾ KOM(2000) 212 lopullinen, 26.4.2000.

jätteenkäsittely käytännössä tuntematon käsite ja hengitysilmamuallakin kuin kaupungeissa usein heikkolaatuista. Luonnonvarojen ylikäyttö, osaksi omien tarpeiden, osaksi ulkoa tulevan kysynnän tyydyttämiseen, on yleistä.

2.5.1. Muita esimerkkejä ongelmallisesta ympäristötilanteesta ovat ylilaiduntaminen ja liiallinen viljely, jotka johtavat hedelmällisyyden ja tuottavuuden vähentymiseen. Toinen esimerkki ovat suuret hakkuualueet. Ekologiset seuraukset voivat myös olla hyvin erilaisia. Näitä voivat olla ilmastonmuutokset, aavikoituminen tai suurten tulvien syntyminen. Vaikutukset voivat siten olla joko alueellisia, paikallisia tai maailmanlaajuisia. Toisin sanoen useimmat kehitysmaat ovat kaukana terveestä ympäristötilanteesta ja "kestävästä kehityksestä". Tilanne ei kuitenkaan koske vain kehitysmaita, vaan sillä on vaikutuksia myös kehittyneisiin maihin: komission aloitteella on siis merkitystä myös hyvin ymmärrettävistä omaa etua koskevista syistä.

2.6. On myönnettävä, että päävastuussa monista maailmanlaajuisista ympäristöongelmista eivät suinkaan ole kehitysmaat vaan teollisuusmaat. Tosiasia on, että noin 20 prosenttia maailman väestöstä kuluttaa 80 prosenttia resursseista, ja että osa tästä resurssien kulutuksesta katetaan kehitysmaissa tapahtuvan ryöstöviljelyn ja uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen ylikäytön avulla.

2.6.1. Kyseinen, raaka-aineista 80 prosenttia käytävä 20 prosentin väestönosa asuu pääasiassa teollisuusmaissa. Näin ennen kaikkea teollisuusmaiden tuotanto- ja kulutustotumukset sekä elämäntapa ovat syynä luonnonvarojen uhkaavaan ehtymiseen, ilmastonmuutokseen sekä biodiversiteetin ja siten geneettisen vaihtelun dramaattiseen kaventumiseen. Niiden siirtyminen kehitysmaihin kärjistäisi siten jo nyt erittäin kriittistä tilannetta huomattavasti entisestään.

2.6.2. Teollisuusmaat voivat kuitenkin merkittäväällä tavalla auttaa ratkaisemaan kehitysmaiden ongelmia sovelletun ympäristöteknologian kehittämisessä siirtämällä taitotietoa.

2.7. Komitea huomauttaa, että ympäristönsuojelun ja kestävä kehityksen sisällyttämisessä EU:n kehitysyhteistyöpolitiikkaan ei voi olla kyse siitä, että eurooppalainen elämäntapa siirrettäisiin kehitysmaihin. Komissio totesi itse viidettä ympäristöohjelmaa koskevassa arvioissaan⁽¹⁾, että Euroopan unioni on vielä kaukana tavoitteestaan, kestävä kehityksen varmistamisesta.

3. Erityistä

3.1. Asiakirjassa ei ole riittäviä strategisia aloitteita

3.1.1. On huomiota herättävää, ettei komissio tee tiedonannossaan käsittelemiensä aiheiden suhteen kovinkaan sitovia ehdotuksia. Tiedonannossa ei komitean mielestä juurikaan anneta selkeitä viitteitä siitä,

- mistä ongelmat komission mielestä tarkalleen johtuvat
- mitkä ovat olleet EU:n ja kehitysmaiden tähänastisen yhteistyön suurimmat puutteet
- miten ongelmia voidaan tehokkaasti käsitellä.

3.1.2. Komission asiakirjan huomioidut keskittyvät ympäristöalanaan. Näkemykset siitä, mitä kestävä kehityksen sisällyttäminen kehitysyhteistyöpolitiikkaan tarkoittaa, puuttuvat täysin. Komitean on siksi vaikea tulkita asiaa niin, että tiedonannossa käsiteltäisiin "kokonaisvaltaisen strategian osatekijät", kuten komission tiedonannon otsakkeessa annetaan ymmärtää.

3.1.3. Eräs kysymys, joka kehitysmaiden kestävä kehityksen kannalta varmasti on ratkaisevan tärkeä, on esimerkiksi väestökehitys. Tätä aihetta ei kuitenkaan komission asiakirjassa mainita lainkaan. Komitea suosittelee tarkistamaan asiakirjaa vielä näiden heikkojen kohtien osalta ja täydentämään vastavasti sen strategisia pohdintoja.

3.1.4. Tähän kuuluu myös vastausten etsiminen seuraaviin kysymyksiin:

- Onko yleinen maaltapako ja yhä suurempien, 10, 20 tai jopa 30 miljoonan asukkaan megakaupunkien syntyminen pitkällä tähtäimellä kestävä?
- Eikö ole osittain ristiriitaista, että samalla kun yhtäältä järkevasti tuetaan taloudellisesti alikehittyneissä maissa ihmisten koulutusta, samaan aikaan tietoisesti imetään ammattitaitoista työvoimaa näistä maista erityisten valtiollisten aloitteiden, kuten maahanmuuttosäännösten avulla, mikä vahingoittaa vakavasti sikäläisten yritysten kehittämistä ja kilpailukykyä (avainsana: *brain-drain*)?
- Miksi komission asiakirjassa ei kaavailla Kioton pöytäkirjassa jo mainittujen menetelmien lisäksi muita mahdollisia keinoja edistää teknologian siirtämistä?

(1) KOM(1999) 543 lopullinen, 24.11.1999.

3.1.5. Komissio toteaa, että "EU:n ja EY:n politiikan yhtenäisyyttä ja sen vaikutuksia kehitysmaihin ei ole analysoitu järjestelmällisesti". Komitea pitää tätä itsekriittistä huomiota tervetulleena. TSK kaipaa konkreettista mainintaa siitä, milloin tällainen epäilemättä erittäin tarpeellinen tutkimus on määrä tehdä ja esittää.

3.1.6. Komission, neuvoston ja parlamentin välisten keskustelujen (joihin myös komitea mielellään osallistuisi, kuten kohdassa 2.2 mainittiin) kehittämiseksi ja pätevoittämiseksi olisi siksi eduksi, jos tähänastisen kehityksen ja politiikan virheitä analysoitaisiin selkeästi. Komitea huomauttaa tässä yhteydessä, että erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien ympäristöohjelmassa (UNEP:issa) on jo tehty tärkeää työtä, jota on arvioitava järjestelmällisesti ja integroitava se strategiaan.

3.1.7. Keskustelua selkeyttäisi, jos tietyt suuntaukset, jotka luokitellaan "ei-ympäristöä säästäviksi" tai "ei-kestäviksi", kuvailtaisiin tarkemmin. Näin myös suuri yleisö, jota ehdottomasti on valvuttava näistä kysymyksistä, voisi paremmin ymmärtää käytävää keskustelua. Keskusteluista tulisi erityisesti käydä selvästi ilmi, mikä osuus tässä on teollisuusmaiden valtiollisilla laitoksilla tai yritysillä.

3.2. Ympäristönsuojelun parantamisen edellytykset

3.2.1. Komission asiakirjassa korostetaan moneen kertaan, kuinka tärkeää on edistää valmiuksia hoitaa ympäristöä sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Komitea on tästä aivan samaa mieltä. Asiakirjassa mainitaan kuitenkin vain kerran tarve lisätä kansalaisten keskuudessa ympäristöasioita koskevaa tietoisuutta ja koulutusta.

Komitea painottaa, ettei ympäristönsuojelu toimi, jos sitä vain säädellään ylhäältä käsin. Se onnistuu vain, jos yhteiskunta seisoo sen takana, jos ihmiset ymmärtävät ja hyväksyvät käynnistetyt aloitteet ja mahdollisesti vaativat vielä niiden lisäämistä.

Tulevaisuudessa on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota julkisuuden ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan rajoittamattomaan osallistumiseen kehitysstrategioiden suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin erityisesti ympäristöpolitiikan ja kestävä kehityksen alalla. Kansalaisyhteiskunnan tosiasiallisen osallistumisen edellytyksenä on, että esimerkiksi suunnitelluista hankkeista ja niiden ympäristöstävällisyyden tutkimisesta on ennakoita saatavissa asianmukaista tietoa, kuten Euroopan yhteisön allekirjoittaman Århusin yleissopimuksen mukaan tulisi olla. Lisäksi pienille ympäristönsuojeluhankkeille annettavan tuen vahvistaminen on tärkeä kannustin paikallisväestön suoraan osallistumiseen. Komission tiedonanto sisältää valitettavasti kuitenkin varsin riittämättömästi tietoa kummas-takin edellä mainitusta aiheesta.

3.2.2. Kehitysmaiden koulutusvalmiudet ympäristön hoitamisessa sekä ympäristölainsäädännön luomisessa ja sen soveltamisessa osoittautuvat usein vielä puutteellisiksi. Komiteasta näyttää tämän vuoksi tarpeelliselta lisätä kehitysmailla annettavaa tukea tällä alalla, erityisesti korkeakouluissa annettavan opetuksen ja ympäristöalan opinto-ohjelmien kehittämiseksi.

3.2.3. Komissiolla on suhteissaan AKT-maihin käytössään vankat puitteet kehitysstrategioita koskevan dialogin käymiseksi: tämä muodostaa ihanteellisen integrointivälineen, kunhan myös talous- ja yhteiskuntaelämän toimijat kutsutaan vuoropuheluun, kuten talous- ja sosiaalikomitea on vaatinut.

3.2.4. Niin kauan kun kehitysmaissa ei vielä riittävästi oteta huomioon nykyaikaisen ympäristöpolitiikan vaatimuksia, on eurooppalaisen ja maailmanlaajuisen yleisen edun mukaista (*global governance*), että Euroopan komissio ja yksittäisten jäsenvaltioiden hallitukset antavat bilateraalisisissa keskusteluissa ja neuvotteluissa ekologisille näkökohdille niille kuuluvan arvon. Kantaa, jonka mukaan ympäristönsuojelun on oltava "kysyntäorientoitunutta", ei voida hyväksyä.

3.2.5. Sen vuoksi on myös tärkeää saada kaikki kehitys-yhteistyöpolitiikasta vastaavat komission virkamiehet vakuutetuiksi ympäristönsuojelun ja kestävä kehityksen merkityksestä. Ympäristöasioiden integrointi alkaa tästä.

3.2.6. Tässä yhteydessä komitea huomauttaa vielä erästä kysymyksestä, joka koskee henkilöstöresursseja kehitys-yhteistyöasioista vastaavissa komission yksiköissä. Hyvin huolestuttavia ovat tiedonannon alaviitteessä 22 mainitut luvut, joiden mukaan esimerkiksi yhden komission yksikön työntekijän on AKT-maissa määrä valvoa 1 300 miljoonan euron investointien ympäristönsuojelullista merkitystä. Välttämätön valvonta käy näissä oloissa mahdottomaksi. Komission tulisi selvittää, kuinka – myös suunniteltu ulkosuhteiden ja kehitys-yhteistyön pääosastojen sekä ulkomaanavun yhteisen toimialan uudelleenorganisointi huomioon ottaen – epäilemättä lisääntyvät tehtävät voidaan hoitaa asianmukaisesti.

3.2.7. Yksi mahdollisuus tehokkuuden parantamiseksi olisi käytettävissä olevien resurssien koordinoiminen ja käytön parantaminen komissiossa ja jäsenvaltioissa sekä myös asianomaisissa yksityisissä ja julkisissa organisaatioissa.

3.3. Kaupan vaikutukset

3.3.1. Komission tiedonannossa käsitellään kauppaa koskevia ongelmia, muttei kuitenkaan niin syvällisesti kuin komitean mielestä olisi tarpeen.

3.3.2. EU:n jäsenvaltioiden ja kehitysmaiden kauppasuh-teista juontuu joitakin ongelmia, jotka ovat tähän mennessä vaikeuttaneet huomattavasti kestävästä kehitystä sekä kehitysmaissa että teollisuusmaissa tai tehneet sen mahdottomaksi. Yksi esimerkki on rehun tuonti. Myös kehitysmaista tuodaan Euroopan maataloustuotantoa varten huomattava määrä rehua (ja muita maatalouden raaka-aineita). EU:ssa tämä on osasyynä intensiivisen karjankasvatuksen keskittymiseen rannikkoalueille, mikä yritysten kilpailukykyyn kannalta on ymmärrettävää, mutta mikä samalla aiheuttaa ympäristöongelman ja vaikeuttaa kestävästä kehityksen periaatteeseen pohjautuvan maatalouden kehitystä EU:ssa. Rehuaineiden viljely aiheuttaa kehitysmaissa puolestaan erilaisia sosiaalisia ja ympäristöpoliittisia ongelmia. Esimerkkeinä mainittakoon pienviljelijöiden häätäminen, hakkuualueet, herkan maaperän ryöstöviljely sekä ympäristövaatimusten huomiotta jättäminen jalostettaessa raaka-aineita (esim. kalajauhotehtaissa). Täysin selvittämättä on myös kysymys siitä, millaisia ekologisia vaikutuksia geneettisesti muunneltujen lajikkeiden käytöstä ja maailmanlaajuisesta kaupasta mahdollisesti tulevaisuudessa syntyy. Komission tulisi käsitellä tällaisia tunnettuja seikkoja asiakirjassa, jonka on määrä sisältää ”kokonaisvaltaisen strategian osatekijät”, ja esittää myös ajatuksia niiden ratkaisemiseksi.

3.3.3. Komission asiakirjassa viitataan usein juuri kansainvälisten yritysten merkitykseen näiden maiden ympäristönsuojelun ja kestävästä kehityksen luomisessa. Tämä on epäilemättä oikein, sillä yritykset voivat merkittävästi siirtää taitotietoa ja käynnistää ympäristöhoidollisen kokemuksensa ja nykyaikaisen ympäristöteknologian avulla ”puhtaita” tuotantomenetelmiä. Tämä on sellaisen kehityksen positiivinen puoli, jota ehdottomasti tulee tukea.

3.3.4. Komitean mielestä on tarpeen muistuttaa myös siitä, että edelleen valitettavasti on myös vastakkaisia kehityssuuntia: maailmanlaajuisia toimintaa harjoittavat yritykset, jotka kotipaikassaan teollisuusmaissa noudattavat hyvinkin ympäristönormeja, mutta käyttävät toisaalta johdonmukaisesti hyväksien kehitysmaiden alhaisempia sosiaali-, työ- ja ympäristönormeja ja estävät näin kestävästä kehityksen. Koska tätä tekijää ei suinkaan tule aliarvioida, olisi toivottavaa, että komissio muiden EU:n toimielinten kanssa aloittaisi kansainvälisissä elimissä pohdiskelut siitä, kuinka tällainen toiminta saataisiin loppumaan, esimerkiksi toimintasääntöjen kehittämisen avulla. On myös välttämätöntä, että yhteisö ja jäsenvaltiot tukevat aktiivisesti kansainvälistä kampanjaa ILO:n perussopimusten ratifioimiseksi ja asettavat valtion investointien ja lainojen sekä tiettyjen ohjelmien edellytykseksi niissä annettujen säännösten noudattamisen.

3.3.5. Ei myöskään tule hyväksyä sitä, että kehitysmaissa usein vielä käytetään sellaisia ympäristölle tai terveydelle

vaarallisia aineita, jotka ovat jo pitkään ympäristö- tai terveyspoliittisista syistä olleet kiellettyjä EU-maissa, mutta joita kuitenkin valmistetaan EU:ssa. Lisäksi monissa kehitysmaissa käytetään sellaisia hitaasti hajoavia myrkyllisiä kemikaaleja – esimerkiksi DDT:tä⁽¹⁾ malariantorjuntaan – jotka haihtuvuutensa ja pitkäikäisyytensä vuoksi vaarantavat ympäristöä maailmanlaajuisesti.

3.3.6. Kaupankäynnin tunnettuja puutteita ajatellen on komission tiedonannossa oleva virke ”kaupan ja ympäristön pitäisi toimia toistensa tukena” (kohdan 4.2 ensimmäinen alakohta) ymmärrettävä pikemminkin toivomukseksi kuin tosiasiaksi. Komission ja jäsenvaltioiden on myös pyrittävä saamaan ympäristöulottuvuus hyväksytyksi WTO:n viitekehysessä.

3.4. Ympäristönsuojeluinvestoinnit

3.4.1. Ottaen huomioon ympäristönsuojeluun kehitysmaissa käytettävien investointien selvä alimitoitus, komitean mielestä olisi paikallaan harkita ympäristöhankkeisiin myönnettyjen varojen osuuden lisäämistä yhteisön kehitysyhteistyövaroissa. Nykyään ympäristöhankkeisiin myönnettyjen varojen osuus on komission mukaan vain 8,5 prosenttia. Komitea muistuttaa samalla kestävästä kehityksen kannalta olevan aivan yhtä tärkeää huolehtia siitä, että ekologiset näkökohdat huomioidaan myös niillä muilla toiminta-aloilla, jotka huhtikuussa 2000 määriteltiin EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan prioriteeteiksi ja joihin käytetyt varat ovat huomattavasti suuremmat. Näitä prioriteetteja ovat esimerkiksi köyhyyden torjunta, kaupan edistäminen, rakennesopeutusohjelmat, terveys, koulutus sekä yksityissektorin ja tuotantosektorin tukeminen.

3.4.2. Tietyt kehitysmaiden ympäristöongelmat johtuvat teollisuusmaiden näkökulmasta usein verrattain yksinkertaisista seikoista. Aavikoituminen muun muassa leviää esimerkiksi ruoan valmistukseen tarvittavien polttopuiden hakkuiden vuoksi. Ajanmukaisella ympäristöteknologialla (esim. aurinkoenergialla toimivat keittimet) voitaisiin saada aikaan huomattavia parannuksia. Samalla voitaisiin käynnistää koulutusohjelmia, joiden ansiosta kehitysmaiden kansalaiset voisivat itse valmistaa kyseistä teknologiaa. Olisi väärin pitää kehitysmaita vain teollisuusmaissa valmistettujen laitteiden ostajina. Talous- ja sosiaalikomitea olisi tyytyväinen, jos komissio pohtisi asiakirjassaan sitä, olisiko asianmukaisen teknologian valmistuksen ja käytön aloittaminen kehitysmaissa alhaalta ylöspäin suuntautuvien hankkeiden yhteydessä lähestymistapa, jota tulisi soveltaa paljon tähänastista enemmän monien paikallisten ongelmien ratkaisemiseksi.

⁽¹⁾ Noin 30 % kehitysmaissa käytetystä DDT:stä palautuu ilmakehän kautta takaisin teollisuusmaihin!

3.4.3. Tällaisten sovellettujen hankkeiden avulla voidaan myös hyvin todistaa, ettei ympäristönsuojelu suinkaan ole mikään ylellisyystuote, johon vain rikkailla yhteiskunnilla on varaa, vaan että se on edellytys maailmanlaajuisen ekologisen ja taloudellisen vakauden turvaamiselle.

3.4.4. Lopuksi todettakoon, että on epäselvää, miten komissio on päätenyt käsitykseen, jonka mukaan "ympäristöpalvelujen, joihin kuuluvat jätehuolto, viemärointi ja jäteveden käsittely, yksityistäminen saattaisi myös parantaa taloudellista ja ympäristötehokkuutta".

Bryssel 19. lokakuuta 2000.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Göke FRERICHS

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Käyttöoikeussopimuksia sekä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyösopimuksia koskevan lainsäädännön lujittaminen"

(2001/C 14/19)

Talous- ja sosiaalikomitea päätti 2. maaliskuuta 2000 antaa työjärjestyksensä 23 artiklan 3 kohdan nojalla lausunnon aiheesta "Käyttöoikeussopimuksia sekä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyösopimuksia koskevan lainsäädännön lujittaminen".

Asian valmistelusta vastannut "yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus" -jaosto antoi lausuntonsa 1. syyskuuta 2000. Esittelijä oli Philippe Levaux.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 18. ja 19. lokakuuta 2000 pitämässään 376. täysistunnossa (lokakuun 19. päivän istunnossa) seuraavan lausunnon äänin 72 puolesta ja 2 vastaan 7:n pidättäytyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. "Yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus" -jaosto päätti 14. joulukuuta 1999 pitämässään kokouksessa ehdottaa työvaliokunnalle oma-aloitteisen lausunnon laatimista käyttöoikeussopimuksiin sekä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyösopimukseen sovellettavan lainsäädännön vahvistamisesta Euroopan talouskasvun elvyttämisen välineenä Euroopan kansalaisten ja yhdentyvien markkinoiden palveluksessa. Kaikkia julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyösopimuksia ei ole käsitelty julkisia hankintoja koskevassa yhteisön lainsäädännössä. Direktiivissä 93/37/ETY⁽¹⁾ määritellään julkiset käyttöoikeusurakat ja niiden puitteet, mutta siinä ei luoda yleistä kehystä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyösopimuksille. Tällaisen kehyksen tarve myönnetään kuitenkin useassa eri yhteydessä:

- Neil Kinnockin kokoama korkean tason asiantuntijaryhmä antoi suosituksia, jotka komissio hyväksyi kokonaisuudessaan mutta jotka ovat jääneet toteuttamatta yhteisön lainsäädännössä ja useiden jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksessä.

- Tammikuussa 1997 annettu julkisia hankintoja koskeva vihreä kirja ja maaliskuussa 1998 annettu suuntaantava muistio sekä komission niiden jälkeen julkaisema tulkitseva tiedonanto käyttöoikeussopimuksista (konsessio) yhteisön oikeudessa⁽²⁾ herättävät useita peruskysymyksiä. Komissio myöntää julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyösopimusten kirjavuuden mutta keskittyy analyysissään ainoastaan käyttöoikeussopimuksiin.

1.2. Komitea ottaa kantaa kahteen pääaihepiiriin.

1.2.1. Taloudelliset, yhteiskunnalliset ja strategiset kysymykset

- Tuleeko kyseessä oleville sopimuksille tarjota yhdenmukaiset kehykset ottaen huomioon, että niiden avulla toteutettavaksi kaavailtujen euroopnlaajuisen verkkojen rakentaminen etenee hitaasti?

⁽¹⁾ EYVL L 199, 9.8.1993.

⁽²⁾ EYVL C 121, 29.4.2000.